Les 3.2

Kijk eens naar mij!

Doel Blok 3

Leerlingen leren belangrijke communicatieve vaardigheden, zoals duidelijk communiceren, goed luisteren, vragen stellen, verplaatsen in het gezichtspunt van een ander, verschil van mening overbruggen.

Leskern

De leerlingen leren gebruik te maken van lichaamstaal en mimiek.

Woorden

het lichaam, het gebaar, de stem

Hulpzin

- Ik zie het aan je
- Kijk eens naar mij

Materialen

- Logo Blok 3
- Illustraties Vertellen, Luisteren, Kijk elkaar aan, Onderbreek de ander niet, De lichaamstaal, Tweepraat

Voorbereiding

- Zet muziek klaar om af te spelen (waarop de leerlingen kunnen rondlopen).

Agenda

- **Binnenkomer**
- **Wat gaan we doen en leren?**
- **Praten met je lijf**
- **Luisteren is ook goed kijken**
- **Wat hebben we gedaan en geleerd?**
- **Afsluiter**

Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Luister goed!
Laat de leerlingen door elkaar heen lopen en vraag ze goed te luisteren naar de muziek. Zodra de muziek hard gezet wordt lopen de leerlingen sneller. Als de muziek zachter gezet wordt, neemt het tempo af. Laat dit een paar keer gebeuren tot de muziek uit gaat en alle leerlingen stil staan.

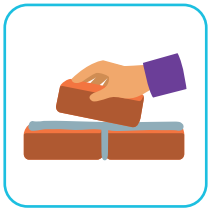
Wat gaan we doen en leren?

Haal aan de hand van de Blokposter en/ of Vreedzame Schooltafel op waar de vorige les over ging. Gebruik hierbij de illustraties uit les 3.1 (Vertellen, Luisteren, Kijk elkaar aan, Onderbreek de ander niet).
In deze les kijken we hoe we goed kunnen luisteren door naar iemand te kijken. We zien dat je ook met **je lichaam** *kan praten.* Vestig de aandacht op de agenda en vraag of deze akkoord is.

Praten met je lijf

Maak in de kring tweetallen en bij een oneven aantal een drietal.
Vertel de leerlingen dat ze *Tweepraat* gaan doen door te praten met hun lichaam. Laat de illustratie *Tweepraat* zien.
Demonstreer de bedoeling samen met een leerling: u beeldt iets uit (bijvoorbeeld een kopje koffie drinken). De leerling raadt wat u deed.
Vervolgens mag de leerling iets uitbeelden en u raad wat de leerling uitbeeldt. Laat een plaatje zien in de lesondersteuning om leerlingen op ideeën te brengen. Alleen de leerlingen die uitbeelden mogen de plaatjes op het bord zien. Zorg dat de leerlingen die moeten raden met hun rug naar het bord zitten.
Laat de leerlingen nu in tweetallen *Tweepraat* doen: om en om iets uitbeelden waar je van houdt (de ander raadt). Laat leerlingen ook eigen ideeën bedenken die ze kunnen uitbeelden.
Benoem tot slot: *We kunnen met ons lijf praten. Als je goed naar iemand kijkt, begrijp je hem beter.* Laat de illustratie Lichaamstaal zien.

Luisteren is ook goed kijken

Als je luistert naar iemand, moet je dus ook goed kijken! We praten niet alleen met woorden maar ook met onze handen en ons lichaam. Je hele lichaam kan meedoen. **Kijk eens naar mij!**
Laat steeds onderstaande bewegingen zien en laat leerlingen raden wat u met uw lijf zegt.
- Trek een vrolijk gezicht.
- Zwaai met u handen.
- Nerveus op uw nagels bijten.
- Het gebaar Stop hou op!
- Ja knikken.
- Nee-knikken.
- Wenken als gebaar om te komen.

Laat leerlingen in tweetallen nadenken. *Denk aan* **een gebaar** *dat jullie willen laten zien aan de groep.*
Laat tweetallen om de beurt hun gebaar tonen aan de groep. Laat ze zelf leerlingen de beurt geven die de betekenis van het gebaar weten.
Geef tweetallen die geen idee hebben eventueel voorbeelden:
- Wijsvinger voor de mond (als gebaar om stil te zijn).
- Vinger opsteken als je iets wilt zeggen.
- Boos zijn.
- Iets leuk vinden.
- Duim omhoog (bij een opsteker).

Gebruik steeds de hulpzin: **Ik zie het aan je!** als leerlingen iets laten zien.
Bedank de leerlingen voor hun inbreng. *Je kunt dus veel zien aan iemands lichaam.* Wijs naar de illustratie Lichaamstaal.

Er is nog iets is waar je naar kunt luisteren om iemand te begrijpen. Laat de leerlingen hun ogen dicht doen en vraag ze te luisteren naar wat u zegt.
Vertel kort iets waar u heel erg blij over bent. Het gaat hier over de toon waarop u het zegt.
Vertel bijvoorbeeld enthousiast dat u gisteren iets heel lekkers heeft gekookt en dat het zo lekker smaakte. En dat het zo leuk was dat een van de leerlingen mee hielp bij het koken.
Jullie konden nu niks zien aan mij, maar waar kon je wel naar luisteren?

Aan **een stem** *kan je veel merken. Of iemand blij is of juist verdrietig.* Laat de illustratie Blij en Verdrietig zien in Presenter.
Doe voor hoe uw stem klinkt als u boos bent of verdrietig of als u zenuwachtig bent. Of begroet twee leerlingen met een andere toon in uw stem: *Hallo…..!* (enthousiast of juist wat ongeïnteresseerd). Laat leerlingen benoemen of benoem zelf hoe uw stem klinkt op dat moment.

Wat hebben we gedaan en geleerd?

Laat op de Blokposter zien wat we in de vorige les al geleerd hebben over luisteren. Wijs hierbij naar de illustraties Luisteren, Kijk elkaar aan en Onderbreek elkaar niet.
Wat hebben we er deze les bijgeleerd?
Vat samen: *We praten met onze stem en ons lichaam. Als we goed naar elkaar kijken, kunnen we elkaar beter begrijpen. Dat is fijn! Als we luisteren moeten we dus goed kijken naar het lichaam van de prater en luisteren naar de stem.*
Vraag wat de leerlingen willen onthouden van deze les voor op de Blokposter of Vreedzame School tafel. Gebruik hierbij de illustraties uit de les.

Afsluiter

Doe een afsluiter, bijvoorbeeld onderstaande.

Spiegelen
Doe met een leerling voor hoe spiegelen werkt. Er is een spiegel (laat een echte spiegel zien) en een spiegelbeeld. Degene die voor de spiegel staat is de leider. Degene die het spiegelbeeld vormt is de volger. Doe gebaren voor die horen bij het opstaan in de ochtend (uitrekken, tanden poetsen, eten, drinken). Laat de volger de bewegingen na doen.
Maak een binnen- en buitenkring, zodat tweetallen tegenover elkaar staan. Laat de leerlingen uit de binnenkring de leider zijn. Laat daarna wisselen van rol. Kies nog één ander thema, bijvoorbeeld gebaren die passen bij eten (handen wassen, trommel open maken, boterham (of iets anders) pakken en opeten, beker open doen, drinken). Vraag ook de leerlingen naar ideeën om uit te beelden.

Leerkrachtgedrag

- Let goed op de lichaamstaal van de leerlingen.
- Laat merken dat u de leeringen ‘hoort’ ook al uiten ze dat niet verbaal.
- Gebruik hierbij de hulpzin *Ik zie het aan je…. dat je boos bent/… dat je er geen zin in hebt/… dat je het moeilijk vindt.*
- Zorg ervoor dat uw lichaamstaal congruent is met wat u zegt. Als u boos bent om iets, mag dat te zien zijn en kunt u dit benoemen.
  Leerlingen die nog onvoldoende over taal beschikken zijn extra gericht op uw expressie, de toon waarop u iets zegt en uw lichaamstaal, om te begrijpen wat u zegt. Het is dus van belang dat uw non-verbale communicatie aansluit bij wat u zegt.
- Wees ook attent op de lichaamstaal van ouders en op uw eigen non-verbale communicatie naar ouders toe.
- Bij een leerling waarmee u moeilijk contact krijgt, kunt u proberen de lichaamstaal te spiegelen. Neem tijdens een activiteit de houding en beweging van de leerling (enigszins) over. Op deze manier zet u op een andere manier een communicatieproces op gang en vergroot u de kans dat u aansluiting krijgt met de leerling. Regelmatig spiegelen van lichaamstaal zal er ook toe bijdragen dat u zich beter kunt inleven in de leerling.

Vervolgactiviteiten

Kijk eens in de spiegel!

Plaats een spiegel in de klas waar leerlingen de kans krijgen om te experimenteren met hun mimiek. Ook geeft een spiegel ze de kans om na te gaan hoe ze overkomen op anderen als ze bepaalde emoties tonen.

Wat zie je aan mij?

Vraag leerlingen regelmatig te vertellen wat ze aan u of bij een andere leerling zien aan lichaamstaal. Bijvoorbeeld wanneer een leerling boos was, kunt u achteraf vragen of leerlingen dit aan hem of haar konden zien. Of een leerling die juist heel blij is of verdrietig.